

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Web 2.0 Araçları Kullanımına İlişkin Yapılan Araştırmalar Konusunda Bir İçerik Analizi

Hafize ER TÜRKÜRESİN¹

Ramazan ÇELİK²

Özet

Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu lisansüstü tezleri çeşitli açılardan incelemektir. Nitel araştırma türlerinden biri olan doküman incelemesi tekniğiyle gerçekleştiren çalışmada veriler betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Veriler, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanına Çelik (2020) ve Demir Kaymak ve Kıyıcı'nın (2019) çalışmalarında kullandıkları Web 2.0 araçları sınıflandırmasında bulunan anahtar kelimeler kullanılarak aratılmış ve bu kapsamda 50 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Araştırmada amaçlı örneklem türlerinden biri olan ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır. Belirlenen ölçütler; Türkiye'de yazılan tezler olması, YÖK Tez veri tabanında listelenmesi ve Erişim izninin olması, sosyal bilgiler eğitiminde web 2.0 araçları konulu olmasıdır. Bu kapsamda Web 2.0 araçları kullanılmadan yazılan 16 tez çalışma kapsamına alınmamış, 34 tez üzerinden analizler yapılmıştır. Araştırma sonucuna göre yazılan tezlerin büyük oranda yüksek lisans tezlerinden oluştuğu, 2018 yılından günümüze yazılan tezlerin sayısında düzenli artış yaşandığı tespit edilmiştir. Yazılan tezler yönetsel açıdan değerlendirildiğinde çalışmaların genelinde deneysel desende yürütüldüğü, karma yöntem araştırmalarından da fazlaca yararlandığı görülmüştür. Araştırmada veri kaynağı olarak genellikle 6. ve 7. Sınıf öğrencileriyle çalışıldığı belirlenmiştir. Yazılan tezlerin genelinde yapılan analizlerin en çok t-testi, içerik analizi, ANOVA ve Mann Whitney U istatistiklerinden oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlar açısından değerlendirildiğinde sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçlarının öğrencilerin ders başarısını, derse karşı olan tutum ve motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İçerik analizi, sosyal bilgiler, web 2.0 araçları.

Content Analysis On Research Related To The Use Of Web 2.0 Tools In Social Studies Education

Abstract

The aim of this research is to examine postgraduate theses on Web 2.0 tools in social studies education from various perspectives. The study was conducted using the document review technique, which is one of the qualitative research types, and the data were analyzed using the descriptive analysis technique. The data was searched in the Higher Education Council National Thesis Center database using the keywords in the Web 2.0 tools classification used by Çelik (2020) and Demir Kaymak and Kıyıcı (2019) in their studies, and in this context, 50 postgraduate theses

¹ Doç. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, hafize.er@dpu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-2146-0036>

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, rmznelk1443@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0002-8051-7901>

were reached. Criterion sampling method, one of the purposeful sampling types, was used in the research. Determined criteria; These are theses written in Turkey, they are listed in the YÖK Thesis database and have access permission, and they are about web 2.0 tools in social studies education. In this context, 16 theses written without using Web 2.0 tools were not included in the scope of the study, and analyzes were made on 34 theses. According to the results of the research, it has been determined that the theses written largely consist of master's theses and that there has been a regular increase in the number of theses written since 2018. When the written theses were evaluated from a methodological perspective, it was seen that the majority of the studies were carried out in an experimental pattern and mixed method research was widely used. It was determined that the data source in the research was generally 6th and 7th grade students. It was concluded that the analyzes made in the theses written mostly consisted of t-test, content analysis, ANOVA and Mann Whitney U statistics. When evaluated in terms of the results achieved, it was seen that Web 2.0 tools in social studies education positively affected students' course success, attitudes and motivation towards the course.

Keywords: Content analysis, social studies, web 2.0 tools.

Giriş

Web 2.0 bir yazılım ya da programdan ziyade bir kişinin internetten kolaylıkla içerik oluşturabilmesi, var olan içeriğe ulaşabilmesini sağlayan bir konsepttir (Atıcı ve Yıldırım, 2010; Lehimler ve Çınar, 2019). 2004 yılından bu yana toplumdaki kitle hareketini yansıtmak için kullanılan bu terim web içeriği oluşturmak ve dağıtılmak için kullanılmaktadır (Collis ve Moonen, 2008). Hızla gelişen teknolojiye paralel olarak Web 2.0 araçları bireylere daha fazla paylaşım ve etkileşim ortamı sağlamaya başlamış ve bu durum Web 2.0 araçlarının eğitimde kullanımını artırmıştır (Aytan ve Başal, 2015). Teknolojideki yeni gelişmelerin eğitimde kullanımı öğretmenden, öğrenciden ve hatta ailelerden beklenen yeterliliklerin değişmesine neden olmuştur (Tatlı, vd., 2016).

Dijital yerli olarak adlandırılan günümüz öğrencileri doğduğundan beri teknolojiyle iç içe olduklarından teknolojiye uyum noktasında zorluk yaşamamaktadır (Prensky, 2001). Yeni nesil önceki nesillerden farklı olarak hayatlarının merkezine çevrim içi ortamları ve teknolojileri koymuştur (Bilgiç, vd., 2011; Dingli & Seychell, 2015). Kendinden önceki nesiller açısından düşünüldüğünde yeni olarak nitelendirilebilecek birçok özellik dijital yerliler için olağandır (Görü Doğan ve Yüzer, 2021). Bu sebeple özellikle öğretmenlerin yeniçağın isteklerine göre kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir.

Öğrenme süreci, teknolojiyi etkin kullanan bireyleri yetiştirmek için geçmişe göre teknolojiyle daha iç içe olmalıdır. Teknolojiyi öğrenme-öğretme sürecine entegre edebilmek için içerisinde bulunan öğrenci, öğretmen, programlar, müfredat, okul yönetimi ve teknolojik alt yapı gibi unsurların uyum içinde hareket etmesi gerekir (Sert, vd., 2012). Geçmişe bakıldığında

okulların teknolojik alt yapısının FATİH projesi (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) ile iyileştiği görülmektedir (Maden, 2012). FATİH projesi ile eğitimde bilişim teknolojileri kullanılarak fırsat eşitliğini sağlamak amaçlanmıştır (Aktürk ve Delen, 2020). FATİH projesinin en önemli kolunu tüm öğrenci ve öğretmenlerin faydalanması için hazırlanan Eğitimde Bilişim Ağı (EBA) oluşturmaktadır (Gürbüz ve Ilgaz, 2021). Teknolojik bir öğretim materyali olan EBA platformunda konu anlatımları, alıştırma, tarama testleri, çeşitli etkinlikler olmak üzere birçok öğretici e-çerik bulunmaktadır (Özbey ve Koparan, 2020). Öğretmenler ve öğrenciler bu hazır içeriklerden yararlanabilecekleri gibi öğretmenler ve akademisyenler tarafından hazırlanan içerikler EBA sistemine yüklenebilir. Kullanıcılarla iş birliği içerisinde bilgi ve içerik oluşturmada ve hazırlanan içeriklerin paylaşılmasında Web 2.0 araçlarının önemli bir yeri vardır (Chioo, 2011).

Web 2.0 araçları arasında en çok kullanılan uygulamalar web sitesi/blog oluşturma uygulamaları, sosyal medya uygulamaları, fotoğraf, film ve video düzenleme uygulamaları, kavram, bilgi, zihin haritası ve diyagram oluşturma uygulamaları, bilgi afişi ve infografik oluşturma uygulamaları, sunum hazırlama uygulamaları, ölçme-değerlendirme uygulamaları, animasyon ve dijital hikâye uygulamaları, uzaktan eğitim ve sanal sınıf uygulamaları, oyun ve oyunlaştırma uygulamaları ve artırılmış ve sanal gerçeklik uygulamaları şeklindedir (Çelik, 2021; İşbulan, vd., 2019; Özer ve Kıyıcı, 2017). Derslerde kolaylıkla ve etkili olarak kullanılabilen Web 2.0 araçları öğrencilerin öz yeterlilik inanışlarını, tutum, ilgi ve motivasyon düzeylerini ve başarılarını olumlu yönde etkilemekte ve yaratıcılıklarını desteklemektedir (Almalı ve Yeşiltaş, 2020; Altıok, vd., 2017; Batıbay ve Filiz, 2019; Can, 2021; Can ve Usta, 2021; Çenesiz, 2020; Durusoy, 11; Elmas ve Geban, 2012; Erdoğan ve Eskimen, 2021; Gençtürk, 2017; Gürleroğlu, 2019; Jarrett, 2008; Kaynar, 2019; Timur, vd., 2021; Uysal, 2020). Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde Web 2.0 araçlarının derslerde kullanımını gerektirecek pek çok neden olduğu buna karşın sosyal bilgiler dersinde yeterince kullanılmadığı görülmüştür.

Bireyleri iyi birer vatandaş olarak yetiştirmeyi amaçlayan sosyal bilgiler dersi tarih, coğrafya vatandaşlık başta olmak üzere ekonomi, hukuk, arkeoloji, sosyoloji, antropoloji gibi farklı disiplinlerin bir araya getirilmesi ile oluşturulmuş bir ilk ve ortaokul müfredat dersidir (Turan ve Karasu Avcı, 2018). Disiplinler arası bir yaklaşımla hazırlanan bu ders içinde barındırdığı çeşitliliği, öğrencilerin pedagojik özelliklerini dikkate alarak yansıtmalıdır (Zarrillo, 2008). Sosyal bilgiler dersi içeriğinin sosyal bilimlere ilişkin konu ve alanlardan oluşması kavram çeşitliliğini artırmıştır. Alana özgü temel kavramlar incelendiğinde genelinin soyut olduğu görülmektedir (Ünal ve Er, 2017). Soyut nitelikte kavramların öğrenciler tarafından zihinde canlandırılması güçtür (Ayas, 2019). Kavram öğretiminde ve kavram yanılgılarının giderilmesinde

sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarından faydalanılabilir (Tünkler, 2021). Sosyal bilgiler dersinde kavram öğretiminde ve yanılgıların giderilmesinde kavram haritaları, örümcek harita, zincir kavram haritası, balık kılçığı, yapılandırılmış grid, kavram bulmacaları, kavram karikatürleri, v diyagramları, tanılayıcı dallanmış ağaç, bilgi haritaları, zihin haritası gibi birçok teknik kullanılabilir (Tokcan, 2005). Kavram öğretiminde belirtilen tekniklerin tamamına yakını Web 2.0 uygulamaları ile hazırlanabilir, öğrencilerle etkileşim ve iş birliği içinde etkili olarak kullanılabilir (Benzer, 2021).

Sosyal bilgiler dersinin öğretiminde karşılan bir diğer zorluk konuların büyük oranda geçmişe dayanması ve soyut nitelikte olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sebeple öğrenciler tarafından ezber dersi olarak algılanmakta ve sıkıcı bulunmaktadır (Akdağ, 2009; Akengin ve İbrahioğlu, 2010; Akengin, vd., 2002; Bayram ve Çalışkan, 2019; Çakmak ve Aslan, 2016; Çırak, 2021; Doğan ve Torun, 2018; Ersoy, 2016; Ginesar ve Güven, 2018; Özkal, vd., 2004; Öztürk ve Keçe, 2015; Ulusoy ve Gülüm, 2009). Sosyal bilgiler dersi konularını sıkıcılıktan kurtararak, eğlenceli hale getirmek ve somutlaştırmak için birçok Web 2.0 uygulaması bulunmaktadır. Örneğin artırılmış ve sanal gerçeklik uygulamaları ile sosyal bilgiler dersi konuları somutlaştırılarak öğrencilerin öğrenmeleri desteklenebilir (Alınlı ve Yazıcı, 2020; Azı, 2020; Değirmenci ve İnel, 2020; Gedik, 2020; Ekici ve Yeşilbursa, 2021; İneç, 2020; Seyhan ve Küçük, 2021).

Bunun dışında konuları daha eğlenceli hale getirmek için çeşitli oyunlardan, dijital hikâyelerden, bulmacalardan ve animasyonlardan faydalanılabilir (Akaydın ve Kaya, 2018; Bilgin ve Bekiroğlu, 2021; Çelik, 2021; Demir, 2019; Yürük ve Atıcı, 2017). Alan yazında yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde son yıllarda sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu yapılan çalışmaların sayısında artış yaşandığı gözlenmektedir. Yapılan çalışmaların betimsel, yöntemsel ve sonuçları açısından belirlenmesi ve boşluklarının tespit edilmesi bundan sonra yapılacak çalışmalar için yönlendirici nitelikte olabilir. Bu sebeple araştırmada sosyal bilgiler eğitiminde web 2.0 araçlarını konu eden çalışmaları çeşitli açılardan incelemek amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Lisansüstü tezlerin türlere göre dağılımı nasıldır?
- Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Lisansüstü tezlerin desenlerine göre dağılımı nasıldır?
- Lisansüstü tezlerin çalışma grubuna göre dağılımı nasıldır?
- Lisansüstü tezlerin yazıldıkları üniversitelere göre dağılımı nasıldır?

- Lisansüstü tezlerin veri analizi tekniklerine göre dağılımı nasıldır?
- Lisansüstü tezlerde ulaşılan sonuçlar nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın deseni, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi başlıklarına değinilecektir.

Araştırma Deseni

Araştırma nitel araştırma türlerinden biri olan doküman incelemesi deseniyle yürütülmüştür. Doküman incelemesi, araştırmanın verilerini oluşturan birincil ve ikincil kaynakların sorgulanması, gözden geçirilmesi ve analiz edilmesi olarak tanımlanabilir (Özkan, 2021). Nitel araştırma kapsamında kullanılabilen dokümanlar; görüşme kayıtları, alan notları, alandan toplanan diğer notlar, literatürde yer alan tez, makale, proje, bildiri vb. ile resmi ve özel yazışmalar olabilir (Uzunöz, 2021). Araştırmada literatürdeki dokümanlar kullanılacaksa araştırmanın bağlamı ve kapsamı belirlenmelidir. Bu araştırmada veri kaynağı olarak sosyal bilgiler eğitiminde web 2.0 araçları konulu Türkiye’de yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinden yararlanılmıştır. Araştırmada veriler betimsel içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Ulaşılan verilerin frekans ve yüzdelerine yer verilerek araştırmanın genel örüntüsü çıkarılmaya çalışılmıştır.

Örneklem

Araştırmanın evrenini YÖK’ün ulusal tez merkezinde listelenen 2016- 2021 yılları arasında Türkiye’de yazılmış olan 34 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına alınan tezler belirlenirken amaçsal örneklem yöntemlerinden biri olan ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda belirlenen ölçütler; Türkiye’de yazılan tezler olması, YÖK Tez veri tabanında listelenmesi ve erişim izninin olması, sosyal bilgiler eğitiminde web 2.0 araçları konulu olmasıdır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerine Çelik (2020) ve İşbulan, Demir Kaymak ve Kıyıcı’nın (2019) çalışmalarında kullandıkları Web 2.0 araçları sınıflandırmasında bulunan anahtar kelimeler (kavram haritası, bilgi haritası, zihin haritası, infografik, sunum hazırlama, bilgi afişi, diyagram, dijital hikâye, animasyon, artırılmış gerçeklik, sanal gerçeklik, web sitesi/ blog oluşturma, sosyal medya uygulamaları, fotoğraf, film ve video düzenleme, çizgi roman, ters-yüz öğrenme) kullanılarak ulaşılmıştır. Verilerin toplanması aşamasında aşağıdaki sıra izlenmiştir.

- YÖK Tez veri tabanının gelişmiş tarama kısmına sosyal bilgiler terimi yazılarak 2788 teze ulaşılmıştır.
- Sosyal bilgiler konulu tezlerde kullanılan web 2.0 araçlarına ulaşabilmek için tez adı kısmına Çelik (2020) ve İşbulan, Demir Kaymak ve Kıyıcı'nın (2019) çalışmalarında kullandıkları Web 2.0 araçları sınıflandırmasında bulunan anahtar kelimeler girilmiş ve bu kapsamda 50 teze ulaşılmıştır.
- Anahtar kelimeler kısmına kavram haritası girildiğinde 5 teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezlerden birinde erişim kısıtlaması bulunmaktadır. Diğer 4 tezde kullanılan kavram haritalarında Web 2.0 araçlarından yararlanılmadığı görülmüştür.
- Anahtar kelimeler kısmına zihin haritası girildiğinde 6 teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezler incelendiğinde Web 2.0 araçlarından yararlanılmadığı görülmüştür.
- Anahtar kelimeler kısmına animasyon girildiğinde 4 teze ulaşılmıştır. 3 tezde kullanılan animasyonların hazır animasyonlardan oluştuğu görülmüştür.
- Anahtar kelimeler kısmına diyagram girildiğinde 2 teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezlerden biri Web 2.0 araçlarından yararlanılmadığı görülmüştür.
- Anahtar kelimeler kısmına çizgi roman girildiğinde 7 teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezlerden 2'sinde Web 2.0 araçlarından yararlanılmadığı görülmüştür.

Yapılan incelemeler sonucunda Web 2.0 araçlarından yararlanılmadığı anlaşılan 16 tez araştırma kapsamı dışına çıkarılmış ve 34 lisansüstü tez üzerinden analizler yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Yazılan tezlerin frekans ve yüzde bilgilerine ulaşabilmek için bir "tez inceleme formu" oluşturulmuş ve toplanan veriler Microsoft Excel 2016 programı ile analiz edilmiştir. Ulaşılan veriler en son pivot tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Hazırlanan tez inceleme formunda yazılan tezlerin türü, yayınlandığı yıl, çalışma konuları, kullanılan desen, örneklem grubu, veri analizi tekniği ve araştırma sonucu değişkenlerine yer verilmiştir. Araştırmada hangi yöntem tercih edilirse edilsin geçerlik ve güvenilirliğe dikkat edilmelidir. Web 2.0 araçları çok geniş bir alan olduğu için öncelikli olarak alan yazındaki sınıflandırmalar incelenmiş ve Çelik (2020) ve İşbulan, Demir Kaymak ve Kıyıcı'nın (2019) çalışmasında kullandığı sınıflamalar kullanılmıştır. Bu açıdan örneklemin uygun

seçildiği düşünülmektedir (Öğülmüş, 1991). Araştırmanın güvenilirliğinin belirlenmesinde Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen [Güvenirlilik = Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x100] formülü bir araştırmacı tarafından iki defa kodlanmış ve çelişki yaşanması durumunda alan uzmanlarının görüşlerinden yararlanılmıştır. Araştırmada geçerliliğin sağlanması için iç geçerliliğe dikkat edilmiştir. İç geçerlilik araştırmanın süreçlerinin detaylandırılarak işlem basamaklarının doğru sırayla gerçekleştirilmesini içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmada süreç amaç ve alt amaçlar doğrultusunda detaylı olarak verilmiş, pivot tablolar halinde sunulmuştur.

Bulgular

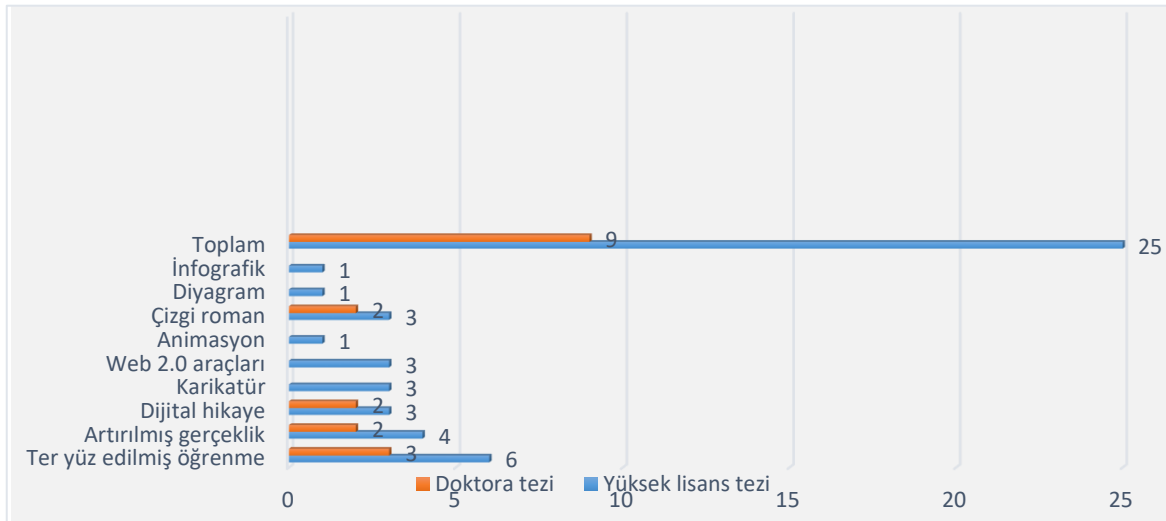
Bu bölümde araştırmanın amacı ve alt amaçları doğrultusunda ulaşılan veriler analiz edilerek bulgular sunulmuştur.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu lisansüstü tezlerinin türlerine göre dağılımı nasıldır? alt problemi kapsamında ulaşılan bulgular Grafik 1'deki gibidir.

Grafik 1

Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Grafik 1'e göre sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu tezler incelendiğinde en çok ters yüz öğrenmenin (f=9) çalışıldığı görülmektedir. Sonrasında sırayla en çok çalışılan konular artırılmış gerçeklik (f=6), dijital hikâyeler (f=5), çizgi roman (f=5) şeklindedir. Web 2.0 araçlarını konusunu genel olarak ele alan 3 teze ulaşılmıştır. Eğitimde teknoloji kullanımı son

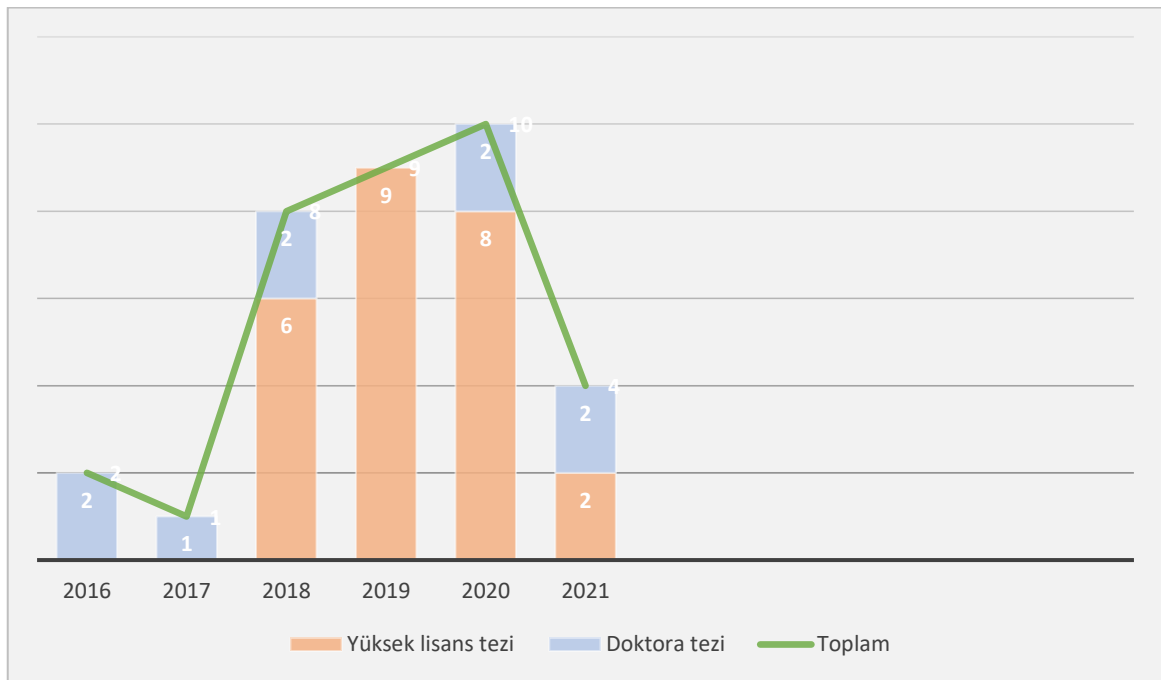
yıllara artış gösterdiğinden daha önceki yıllarda yapılan çalışmalarda teknolojiden yararlanılmadığı görülmüştür.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu lisansüstü tezlerinin yıllara göre dağılımı nasıldır? Alt problemi kapsamında ulaşılan bulgular Grafik 2'deki gibidir.

Grafik 2

Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

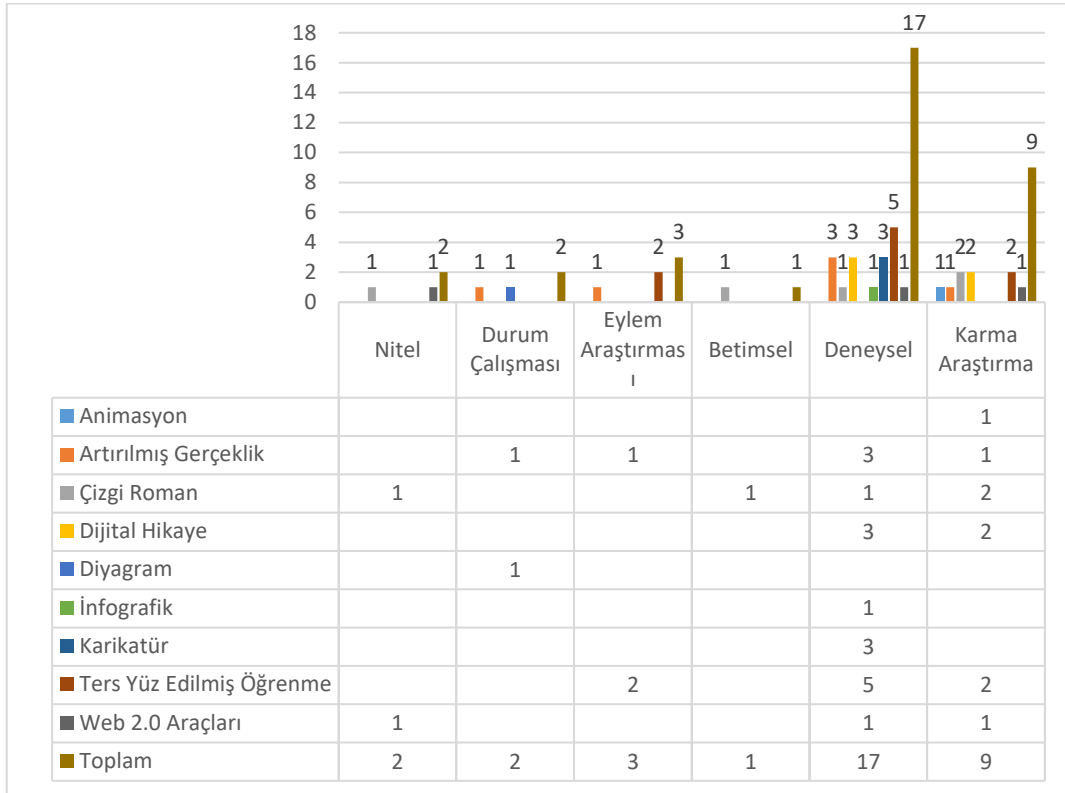

Tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde 2016 ile 2021 yılları arasında değişkenlik gösterdiği görülmektedir. 2018 yılından itibaren Web 2.0 araçları konulu yapılan çalışmaların sayısında düzenli artış yaşandığı tespit edilmiştir. Yazılan tezlerin sayıca en fazla olduğu yıl 2020 senesidir. 2021 yılında savunulan tüm tezler veri tabanına yansımadığından 2021 yılında yazılan tez sayısında artış yaşanacağı beklenmektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu lisansüstü tezlerinin desenlerine göre dağılımı nasıldır? Alt problemi kapsamında ulaşılan bulgular Grafik 3'deki gibidir.

Grafik 3*Lisansüstü Tezlerin Desenlerine Göre Dağılımı*

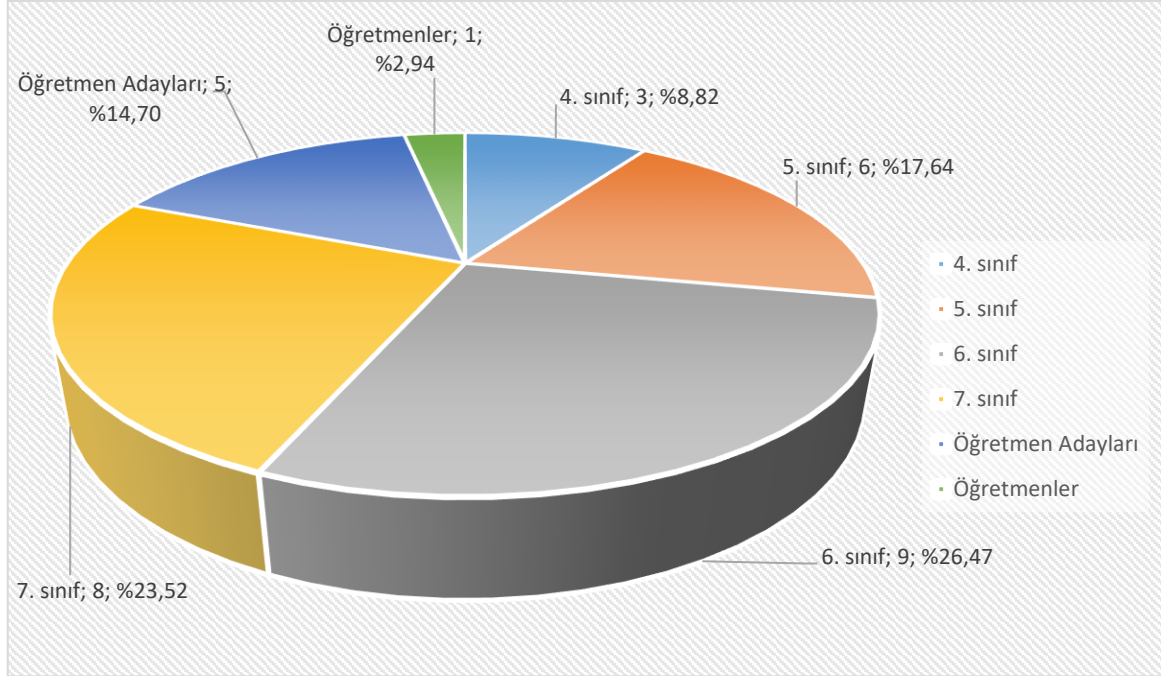
Grafik 3 incelendiğinde sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçlarını konu edinen çalışmaların yarısının deneysel desene (f=17; %50) gerçekleştirildiği görülmektedir. Deneysel desenden sonra en çok tercih edilen yöntemin karma yöntem (f=9) olduğu tespit edilmiştir. 3 çalışma eylem araştırmasıyla yürütülürken, diğer araştırmalarının desenlerinin durum çalışması, nitel araştırma ve betimsel tarama şeklinde olduğu görülmüştür.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu lisansüstü tezlerinin çalışma gruplarına göre dağılımı nasıldır? alt problemi kapsamında ulaşılan bulgular Grafik 4'deki gibidir.

Grafik 4

Lisansüstü Tezlerin Çalışma Gruplarına Göre Dağılımı

Tablo incelendiğinde sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçlarıyla ilgili yapılan çalışmalarda veri kaynağı olarak en çok 6. sınıf (f=9; %26,47) ve 7. sınıf (f=8; %23,52) öğrencilerinin seçildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra 5. sınıf (f=6; %17,64), 4. sınıf (f=3; %8,82), öğretmen adayları (f=5; %14,79) ve öğretmenlerin (f=1; %2,94) araştırmada veri kaynağı olarak tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu lisansüstü tezlerinin veri analizi tekniklerine göre dağılımı nasıldır? Alt problemi kapsamında ulaşılan bulgular Tablo 1'deki gibidir.

Tablo 1

Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Üniversitelere Göre Dağılımı

Tez Yazılan Üniversiteler	f
Gazi Üniversitesi	5
Atatürk Üniversitesi	3
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	3

Tablo 1 (Devamı)

Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Üniversitelere Göre Dağılımı

Sivas Üniversitesi	3
Trabzon Üniversitesi	3
Afyon Kocatepe Üniversitesi	2
Aksaray Üniversitesi	2
Fırat Üniversitesi	2
Adnan Menderes Üniversitesi	1
Akdeniz Üniversitesi	1
Ankara Üniversitesi	1
Balıkesir Üniversitesi	1
Dokuz Eylül Üniversitesi	1
Mimar Sinan Üniversitesi	1
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1
Sakarya Üniversitesi	1
Uşak Üniversitesi	1
Toplam	34

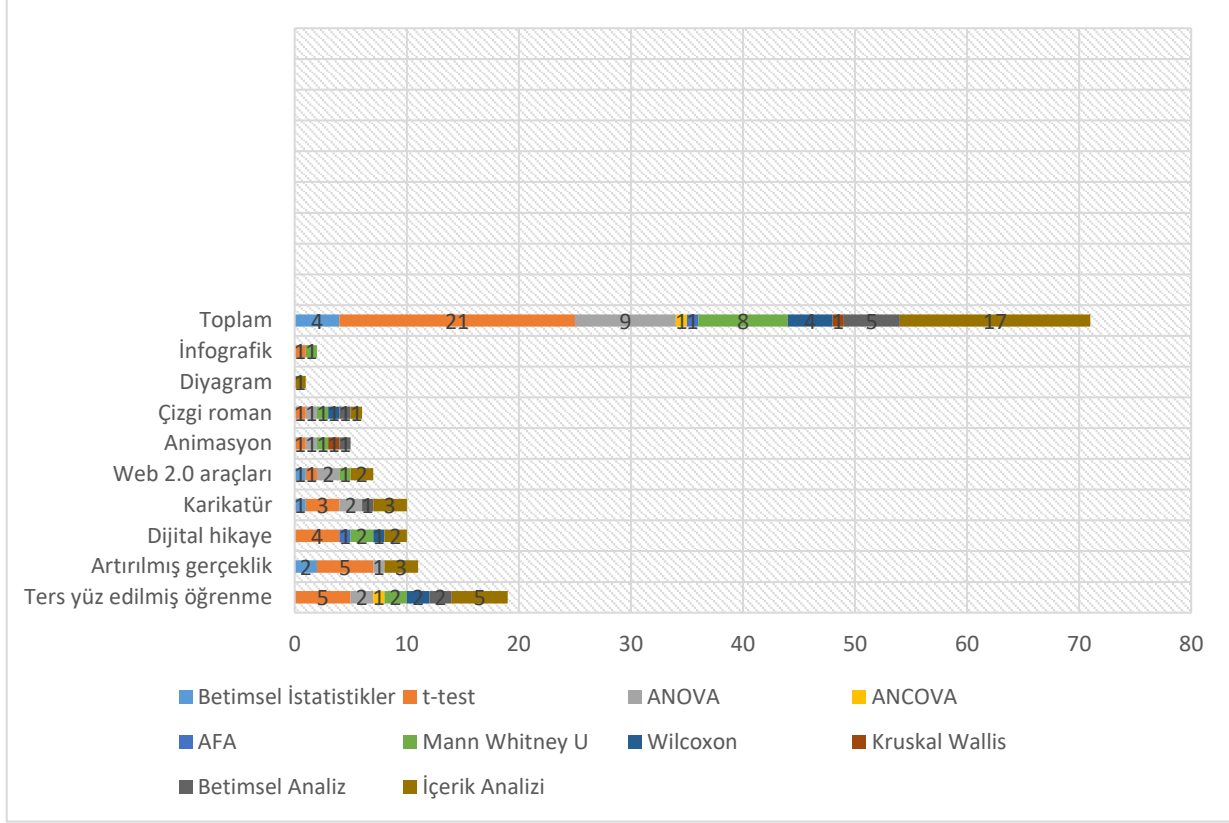
Tablo 1 incelendiğinde sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçlarıyla ilgili en fazla tezin Gazi Üniversitesi'nde (f=5) yazıldığı görülmektedir. Bunun dışında Atatürk Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sivas Üniversitesi ve Trabzon Üniversite'sinde de (f=3) sayıca daha fazla tez yazıldığı tespit edilmiştir. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi ve Fırat Üniversitesinde ise 2 tez yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yazılan diğer tezler ise tablodaki gibidir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu lisansüstü tezlerin veri analizi tekniklerine göre dağılımı nasıldır? alt problemi kapsamında ulaşılan bulgular Grafik 5'deki gibidir.

Grafik 5

Lisansüstü Tezlerin Veri Analizi Tekniklerine Göre Dağılımı

Grafik 6'ya göre ters-yüz öğrenmede en çok kullanılan veri analiz tekniğinin t-testi ve içerik analizi ($f=5$), artırılmış gerçeklik uygulamasında ($f=5$), dijital hikâyelerde ($f=4$) ve çizgi romanlarda ($f=3$) t-testi, karikatür ($f=3$) ve Web 2.0 araçları konulu tezlerde ($f=2$) ise içerik analizi tekniğinden daha fazla yararlandığı görülmektedir. Yazılan tezlerin genelinde ise yapılan analizlerin en çok t-testi, içerik analizi, ANOVA ve Mann Whitney U istatistiklerinden oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“eSosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu lisansüstü tezlerde ulaşılan araştırma sonuçları nedir?” alt problemi kapsamında ulaşılan bulgular Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2

Lisansüstü Tezlerde Ulaşılan Sonuçlar

Web 2.0 Aracı	Araştırma Sonucu
Animasyon	Başarı
Artırılmış Gerçeklik	Başarı, tutum, dikkat çekici, eğlenceli, kalıcı öğrenme, iş birlikçi çalışma
Çizgi Roman	Başarı, tutum, dikkat çekici, tarih algısını geliştirme, çizgi roman hazırlamaya isteklilik, eğlenceli
Dijital Hikâye	Başarı, tutum, eğlenceli, kalıcı öğrenme, eleştirel düşünme, iç denetim odağı geliştirme
Diyagram	Diyagram çizme ve yorumlama becerisine olumlu bakış
İnfografik	Başarı, tutum, motivasyon
Karikatür	Başarı, kavram öğrenme, kavram yanlışlığı giderme
Ters Yüz Öğrenme	Başarı, tutum, sorumluluk
Web 2.0 Araçları	Başarı, Web 2.0 araçlarını kullanmaya istekli, Web 2.0 materyalleri geliştirme becerisi kazanmış

Tabloya göre sosyal bilgiler dersinde Web 2.0 araçları kullanılarak hazırlanan animasyonlar öğrencilerin başarısını, artırılmış gerçeklik uygulaması öğrencilerin başarısını, ders karşı tutumunu olumlu yönde etkilemektedir. Artırılmış gerçeklik uygulaması kullanılarak hazırlanan materyaller iş birlikçi öğrenmeye katkı sağlarken, öğrenciler tarafından dikkat çekici ve eğlenceli olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca uygulamanın kalıcı öğrenmeyi sağladığı görülmüştür. Çizgi romanlar kullanılarak hazırlanan materyaller öğrenciler tarafından eğlenceli olarak algılanırken ders başarısını ve derse karşı olan tutumu olumlu yönde etkilemiştir. Ayrıca öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine ve iç denetim odağı geliştirmelerine katkı sağlamıştır. Diyagramlar öğrencilerin diyagram çizme ve yorumlama becerilerini olumlu yönde etkilerken infografikler öğrencilerin derse karşı olan başarılarını, tutumlarını ve motivasyonlarını geliştirmiştir. Karikatürler, öğrencilerin ders başarısını olumlu yönde etkilerken, kavram öğretiminde ve kavram yanlışlarının giderilmesinde etkili bulunmuştur. Ters yüz öğrenme

öğrencilerin başarılarını ve derse karşı olan tutumlarını artırırken, sorumluluk duygularını geliştirmektedir. Web 2.0 araçlarını genel olarak konu edinen çalışmalarda ise öğrencilerin ders başarısının arttığı ve öğrencilerin Web 2.0 materyali geliştirmeye istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu tezlerin incelendiği araştırmada 50 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezlerden 16'sı Web 2.0 araçları kullanılmadan yazıldığı için araştırmaya dâhil edilmemiş 34 lisansüstü tez üzerinden analizler yapılmıştır. Bu kapsamda yayınlanan çalışmaların türü, çalışılan konu, yılı, yayınlandığı üniversite, araştırma deseni, kullanılan veri analizi tekniği ve araştırma sonuçları incelenmiştir.

Sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçları konulu tezler incelendiğinde en çok çalışılan konuların ters yüz öğrenme, artırılmış gerçeklik, dijital hikâyeler ve çizgi roman şeklinde olduğu görülmektedir. Eğitimde teknoloji kullanımı son yıllarda ivme kazandığından daha önceki yıllarda yapılan çalışmalarda teknolojiden faydalanılmadığı tespit edilmiştir. Güncel yaklaşımlardan biri olan ters-yüz öğrenme ders öncesinde öğrenilmesi gereken teorik konuların evde, evde yapılması gereken ev ödevlerinin ise okulda yapılmasını içermektedir. Yapılan bol uygulama ve alıştırma sayesinde öğrencilerin ders başarısı, derse karşı tutum ve motivasyonlarının artacağı düşünülmektedir (Karaca, 2016). Bu sebeple ters yüz öğrenme ile ilgili yapılan çalışmaların sayısında artış yaşanmıştır (Özbay ve Sarıca, 2019). Artırılmış gerçeklik, gerçek ve sanal nesnelerin aynı ortamda kullanarak gerçeklik algısı oluşturmak olarak ifade edilmektedir (İçten ve Bal, 2017). Kullanıcılarına gerçek dünyaya yakın deneyimler elde etme olanağı sağlayan artırılmış gerçeklik uygulaması ile ilgili Türkiye'de ve tüm dünyada okul öncesinden yükseköğretime kadar farklı kademelerde çeşitli uygulamalar tasarlanmaktadır (Seyhan ve Küçük, 2021; Taşkıran, Koral ve Bozkurt, 2015). Artırılmış gerçeklik uygulaması günümüzde dijital kitapların içerisine de koyularak kullanım alanı daha da yaygınlaştırılmıştır (Bozkurt, 2013). Yaşanan bu durum yazılan tezlerin konusuna da yansımış ve son yıllarda artırılmış gerçeklik temalı konuların sayısında artış yaşanmıştır. Sosyal bilgiler eğitiminde diğer web 2.0 araçlarına göre daha fazla çalışılan konulardan biri dijital öykülerdir. Dijital öyküler, teknolojiden yararlanılarak sanal ortamda hikâyelere çeşitli görseller, ses, müzik gibi öğelerin eklenmesi ve teknolojiyle bütünleştirilmesidir (Ünlü ve Yangın, 2020). Sosyal bilgiler dersinde kullanılan edebî ürünler, dersin amaçlarına ulaşmasına katkı sağlayarak öğrencilerin okuma-yazma yeterliliklerini, ders başarılarını ve tutumlarını geliştirmektedir (Selanik Ay, 2020). Eğitim alanındaki yararları nedeniyle dijital

hikâye konusunda yürütülen akademik çalışmalarda, lisansüstü tezler de dâhil olmak üzere son on yıldır artış yaşandığı gözlenmektedir (Şimşek, vd., 2018). Yazılan tezler türleri açısından değerlendirildiğinde yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde 2018 yılından günümüze düzenli artış yaşandığı belirlenmiştir. 2021 yılındaki tüm çalışmalar tez veri tabanına yansımadığından 2021 yılındaki çalışmaların sayısında artış yaşanması beklenmektedir. Eğitim alanında kullanılan teknolojik araçların çeşitlenmesi yapılan çalışmaların sayısına da yansımıştır (Kocaman Karoğlu, vd., 2020). Öğretim programlarının teknolojide yaşanan gelişmeleri esas alması, öğretim ortamlarının teknoloji odaklı düzenlenmesi teknoloji destekli öğretim materyallerine olan ihtiyacı gün yüzüne çıkarmıştır (Başar ve Yavaşlı, 2020). Duyulan ihtiyaç, çalışmaların sayısının son yıllarda artış göstermesine neden olmuştur.

Sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçlarıyla ilgili en fazla tezin Gazi Üniversitesi'nde (f=5) yazıldığı tespit edilmiştir. Bunun dışında Atatürk Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sivas Üniversitesi ve Trabzon Üniversitesi (f=3) sayıca daha fazla tez yazılan üniversitelerdir. Dilek, Baysan ve Öztürk (2018) ve Oğuz Haçat ve Demir (2018) araştırma sonucuyla paralel olarak sosyal bilgiler eğitiminde yazılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin en fazla Gazi Üniversitesi'nde yazıldığı sonucuna ulaşmışlardır.

Yazılan tezler yöntemleri açısından değerlendirildiğinde en çok tercih edilen desenin deneysel desen olduğu görülmüştür. Araştırmada, deneysel desen dışında ise karma yöntem ve eylem araştırma deseninin daha çok kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Eğitimde teknoloji ve materyal kullanımını konu edinen çalışmalarda genelde teknolojik ürünlerin ve materyallerin ders başarısı, derse karşı tutum ve motivasyona etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sebeple uygulama ağırlıklı olan bu çalışmalarda en çok tercih edilen desenin deneysel desen ve karma desen olması olağan görülmektedir (Tosuntaş, vd., 2019). Korucu ve Gündoğdu (2016) eğitim teknolojilerinde Web 2.0 araçları kullanımını inceledikleri çalışmalarında en çok kullanılan yöntemlerden birinin nicel yöntem olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmada veri kaynağı olarak en çok 6 ve 7. sınıf öğrencileri ile çalışıldığı görülmüştür. Web 2.0 araçları konusunda daha çok uygulamaya dönük araştırmalar gerçekleştirildiği için örneklem grubunun ortaokul öğrencilerinden oluşması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

Web 2.0 araçlarından ters yüz öğrenmede en çok kullanılan veri analiz tekniği t-testi ve içerik analizi, artırılmış gerçeklik uygulamasında, dijital hikâyelerde ve çizgi romanlarda t-testi, karikatür ve Web 2.0 araçlarını genel olarak konu edinen çalışmalarda ise içerik analizi

tekniklerinden daha fazla yararlandığı görülmektedir. Yazılan tezlerin genelinde ise en çok t-testi, içerik analizi, ANOVA ve Mann Whitney U testinin kullanıldığı tespit edilmiştir. İncelenen tezlerde desen olarak en çok deneysel ve karma desenin kullanılması veri analizi tekniklerine de yansımıştır. Bundan dolayı t-testinden diğer veri analizi tekniklerine göre daha fazla yararlandığı düşünülmektedir. Karma yöntemle gerçekleştirilen çalışmalarda ise t-testinin yanında içerik analizi tekniklerinden yararlandığı için en çok tercih edilen veri analiz tekniklerinden bir diğeri içerik analizi bulunmuştur. Alan yazında araştırma sonucuna paralel sonuçlara ulaşan çeşitli araştırmalar bulunmaktadır (Yaşar ve Papatğa, 2015; Şimşek vd.,2008).

Araştırmada ulaşılan sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde Web 2.0 araçları kullanılarak yürütülen çalışmalarda öğrenci başarısının ve derse karşı tutumun olumlu yönde değiştiği görülmektedir. Nitekim alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde Web 2.0 uygulamalarından biri olan artırılmış gerçeklik uygulamasının kullanıldığı derslerde öğrenci başarısı ve tutumunun olumlu yönde değiştiği sonucuna ulaşan çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Alınlı ve Yazıcı, 2020; Azı, 2020; Değirmenci ve İnel, 2020; Küçük, vd., 2014). Benzer şekilde animasyonların (Akaydın ve Kaya, 2018; Çelik ve Gündoğdu, 2020; Yeşiltaş ve Turan, 2015), çizgi romanların (Gülersoy ve Türkal, 2020; İlhan ve Oruç, 2019; Ünal ve Demirkaya, 2019), dijital hikâyelerin, (Çokyaman ve Çelebi, 2021; Özerbaş ve Öztürk, 2017; Pala, 2021), diyagramların, (Yakışan vd., 2008; Yavuz ve Kıyıcı, 2014), infografiklerin, (Yıldırım ve Perdahçı, 2019; Yeşiltaş ve Cevher, 2018;), karikatürlerin, (Akengin ve İbrahimoglu, 2010; Sidekli vd., 2014) ve ters-yüz öğrenmenin (Çakır ve Yaman, 2017) başarı ve tutumu olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşan çeşitli çalışmalar bulunmaktadır.

Elde edilen sonuçlar bağlamında araştırmada aşağıdaki öneriler getirilebilir

- Araştırmada Web 2.0 araçlarını konu edinen sosyal bilgiler eğitimi alanındaki doktora tezlerinin az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda yapılacak çalışmalarda doktora tezlerine ağırlık verilebilir.
- Araştırma sonuçlarına göre Web 2.0 uygulamalarıyla yapılan tezlerin başta başarı olmak üzere birçok açıdan öğrencilerin öğrenmesini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebeple kullanılacak Web 2.0 araçlarının çeşitliliğinin artırılabilir.

-Bu makalede etik kurul izni ya da özel izin alınmasını gerektiren bir durum yoktur. Çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirlenen tüm kurallara uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlalin sorumluluğu yazarlara

aittir. Çalışma iki yazarlıdır. Her iki yazarın makaleye olan katkısı eşittir. Çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akaydın, B. B., ve Kaya, S. (2018). Sosyal bilgiler dersinde animasyon içeren ve içermeyen 5e modeli'nin öğrencilerin başarı ve tutumuna etkisi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 171-179. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.375723>
- Akdağ, H. (2009). İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Konya İli Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 1-14. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbed/issue/61797/924361>
- Akengin, H., ve İbrahimoglu, Z. (2010). Sosyal bilgiler dersinde karikatür kullanımının öğrencilerin akademik başarısına ve derse ilişkin görüşlerine etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 1-19. <https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423910316.pdf>
- Akengin, H., Sağlam, D., ve Dilek, A. (2002). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi ile ilgili görüşleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16, 1–12. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruaebd/issue/361/2563>
- Alınlı, C., ve Yazıcı, F. (2020). 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde artırılmış gerçeklik uygulamalarının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi ve öğrencilerin artırılmış gerçeklik uygulamasına karşı. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(15), 99-113. <https://doi.org/10.46778/goputeb.780344>
- Almalı, H., ve Yeşiltaş, E. (2020). Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının Web 2.0 teknolojileri kullanılarak öğretiminin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 64-81. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubad/issue/59101/828476>
- Altıok, S., Yükseltürk, E., ve Üçgül, M. (2017). Web 2.0 eğitime yönelik gerçekleştirilen bilimsel bir etkinliğin değerlendirilmesi: Katılımcı görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 6(1), 1-8. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/299152>
- Atıcı, B., ve Yıldırım, S. (2010). Web 2.0 uygulamalarının e-öğrenmeye etkisi. *Akademik Bilişim*, 10, 10-12. https://ab.org.tr/ab10/kitap/atici_yildirim_AB10.pdf

- Aytan, T., ve Başal, A. (2015). Türkçe öğretmen adaylarının web 2. 0 araçlarına yönelik algılarının incelenmesi. *Turkish Studies*, 10(7), 149-166. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8388>
- Azı, F. B. (2020). *Artırılmış gerçeklik uygulamalarının sosyal bilgiler dersinde akademik başarı ve ders tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Batıbay, E. F., ve Filiz, M. (2019). Web 2.0 uygulamalarının Türkçe eğitiminde motivasyona etkisi: Kahoot örneği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1029-1047. <https://www.anadiliegitimi.com/tr/pub/issue/49955/616756>
- Bayram, Y. T., ve Çalışkan, H. (2019). Sosyal bilgiler dersinde kullanılan oyunlaştırılmış yaratıcı etkinlikler: Bir eylem araştırması. *Journal of Individual Differences in Education*, 1(1), 30-49. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jide/issue/45463/567307>
- Benzer, A. (2021). *Dijital çağda öğretim teknolojileri ile Türkçe eğitimi*. Eğitim Yayınları.
- Bilgiç, H. G., Duman, D., ve Seferoglu, S. S. (2011). Dijital yerlilerin özellikleri ve çevrim içi ortamların tasarlanmasındaki etkileri. *Akademik Bilişim*, 2(4), 1-7. https://ab.org.tr/ab11/kitap/bilgic_duman_AB11.pdf
- Bilgin, D., ve Bekiroğlu, N. (2021). Ortaokul Türkçe dersinde bulmaca ile kavram öğretiminin öğrenci başarısına etkisi. *Journal of International Social Research*, 14(76), 485-495.
- Bozkurt, A. (2013). *Açık ve uzaktan öğrenmeye yönelik etkileşimli e-kitap değerlendirme kriterlerinin belirlenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi.
- Can, B. (2021). *Fen bilimleri dersinde Web 2.0 destekli kavramsal karikatür kullanımının akademik başarı ve tutuma etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Can, B., ve Usta, E. (2021). Web 2.0 destekli kavramsal karikatürün başarı ve tutuma etkisi. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, 5(1), 51-69. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tayjournal/issue/61174/963828>
- Chiou, Y. (2011). *Perceived usefulness, perceive ease of use, computer attitude, and using experience of Web 2.0 applications as predictors of intent to use Web 2.0 by preservice teachers for teaching* (Unpublished doctoral dissertation). Ohio University.

- Collis, B., & Moonen, J. (2008). Web 2.0 applications and processes in higher education: Quality perspectives. *Educational Media International*, 45(2), 93-106. <https://doi.org/10.1080/09523980802107179>
- Çakmak, Z., ve Aslan, S. (2016). Sosyal bilgiler dersi öğretimine yönelik öğretmen ve öğretmen adayı görüşlerinin değerlendirilmesi. *Current Research in Education*, 2(1), 29-41.
- Çelik, B., ve Gündoğdu, K. (2020). Animasyon destekli bilişim değerleri eğitiminin akademik başarıya ve tutuma etkisi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(2), 1066-1091. <https://doi.org/10.18039/ajesi.740473>
- Çelik, T. (2020). Web 2.0 araçları kullanımı yetkinliği ölçeği geliştirme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 449-478. doi:10.9779.pauefd.700181
- Çelik, T. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının web 2.0 uygulamalarıyla biçimlendirici değerlendirme deneyimlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(231), 173-198. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.713075>.
- Çırak, A. (2021). Özel okulda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin algılarının incelenmesi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 7(1), 1-12. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iaaoj/issue/59568/734286>
- Çokyaman, M., ve Celebi, M. (2021). Yabancı dil öğretiminde dijital hikâye anlatımının (DHA) akademik başarıya etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 994-1035. doi: 10.29299/kefad.993465
- Degirmenci, N., ve İnel, Y. (2020). Sosyal bilgiler öğretim programına yönelik mobil artırılmış gerçeklik uygulamalarının öğretmen adaylarıyla geliştirilmesi: Bir eylem araştırması. *Journal of Innovative Research in Social Studies*, 3(2), 90-113. <https://doi.org/10.47503/jirss.764431>
- Demir, Z. (2019). *Bilim çocuk dergisindeki konuların sosyal bilgiler dersinde kullanılması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi.
- Dilek, A., Baysan, S., ve Ozturk, A. A. (2018). Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi üzerine yapılan yüksek lisans tezleri: Bir içerik analizi çalışması. *Turkish Journal of Social Research/Turkiye Sosyal Arastirmalar Dergisi*, 22(2), 581-602. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/519531>
- Dingli, A., & Seychell, D. (2015). *The new digital natives cutting the chord*. Springer.

- Doğan, Y., ve Torun, F. (2018). Sosyal bilgiler ders kitapları nereye doğru gidiyor? *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 4(2), 111-125. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/603806>
- Durusoy, O. (2011). *Öğretmen yetiştirmede Web 2.0 ve dijital video teknolojilerinin kullanılarak öğretmenlik öz-yeterliğinin geliştirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi.
- Ekici, M., ve Yesilbursa, C. C. (2021). Artırılmış gerçekliğin sosyal bilgiler dersinde kullanımı hakkında ortaokul öğrencilerinin görüşleri *Journal of Social Sciences of Mus Alparslan University*, 9(2), 289-302. <https://doi.org/10.18506/anemon.676477>
- Elmas, R., ve Geban, O. (2012). Web 2.0 applications for 21st century teachers. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(1), 243-254. https://iojes.net/index.jsp?mod=makale_tr_ozet&makale_id=41244
- Erdoğan, F., ve Eskimen, A.D (2021). Dijital hikâye hazırlayan Türkçe öğretmen adaylarının hızlı içerik geliştirme öz yeterlilik ve motivasyon düzeylerinin belirlenmesi. *MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(23), 523-544. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/msgsusbd/issue/69550/1108410>
- Ersoy, A. F. (2016). Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi dersine ilişkin sosyal bilgiler öğretmenleri ve öğrencilerinin algısı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 67-83. <https://doi: 10.17679/iuefd.17345163>
- Gedik, R. (2020). Sanal gerçeklik teknolojisinin ortaokul sosyal bilgiler dersi iklimler konusunda kullanılması üzerine öğrenci görüşleri. *Journal of Innovative Research in Social Studies*, 3(1), 33-53. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jirss/issue/55333/706972>
- Gençtürk, A. T. (2017). *Programlama dilleri dersinde Web 2.0 teknolojilerinin kullanımının öğrencilerin programlama dillerine yönelik tutumlarına, akademik başarılarına ve sorgulayıcı öğrenme becerilerine olan etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Ginesar, O., ve Güven, C. (2018). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin 8. sınıf TC inkılap tarihi ve Atatürkçülük ders kitabıyla ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 1017-1041. <https://doi: 10.26466/opus.477153>

- Gülersoy, A. E., ve Türkal, B. (2020). Oluşturma-geliştirme açısından sosyal bilgiler öğretiminde bir öğretim materyali olarak çizgi roman kullanımı. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 299-326. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/issej/issue/56758/839497>
- Gürbüz, N., ve Ilgaz, S. (2021). 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde drama ve bilgisayar destekli öğretimin akademik başarı ve bilgilerin kalıcılığına etkisi. *Journal of National Education*, 50(229), 179-203. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1557143>
- İşbulan, I, Demir Kaymak, Z., ve Kıyıcı, M. (Eds.) (2020). *101 Aracla Web 2.0*. Pegem Akademi.
- İlhan, A. C. (2004). 21. yüzyılda öğretmen yeterlikleri. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 58, 40-45.
- İneç, Z. F. (2020). Sanal gerçeklik teknolojisi ile sosyal bilgiler öğretiminde kültür aktarımı. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 180-203. <https://doi:10.33418/ataunikkefd.793821>
- Jarrett, K. (2008). Interactivity is evil: A critical investigation of Web 2.0. *First Monday*, 13(3), 1-10. <https://doi.org/10.5210/fm.v13i3.2140>
- Karaca, C. (2016). Öğretim teknolojilerinde güncel bir yaklaşım: Ters yüz öğrenme. Demirel, O. ve Dinçer, S. (Ed.), *Eğitim Bilimlerinde Yenilikler ve Nitelik Arayışı içinde* (s. 1172-1182). Pegem Akademi.
- Karoğlu, A. K. K., Çetinkaya, K. B., ve Cimşir, E. (2020). Toplum 5.0 sürecinde Türkiye’de eğitimde dijital dönüşüm. *Journal of University Research*, 3(3), 147-158. <https://doi.org/10.32329/uad.815428>
- Kaynar, T. (2019). *Web 2.0 araçlarının yabancı fiil öğretiminde kullanımı* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi.
- Korucu, A. T., ve Gündoğdu, M. M. (2014). Eğitim teknolojilerinde web 2.0 kullanımı 2007–2015 dönemi makalelerin içerik analizi. *Journal of Turkish Science Education*, 11(1), 3-23.
- Küçük, S., Yılmaz, R., ve Göktaş, Y. (2014). İngilizce öğreniminde artırılmış gerçeklik: öğrencilerin başarı, tutum ve bilişsel yük düzeyleri. *Education and Science*, 39(176), 393-404. <https://doi.10.15390/EB.2014.3595>
- Lehimler, E., ve Çınar, U. (2019). Mesleki Müzik eğitiminde Web 2.0 araçlarının kullanımı. H. Arapgirlioğlu ve S. Akkaş (Ed.), *Güzel Sanatlar Alanında Yeni Ufuklar içinde* (47-77). Gece Yayıncılık.

- Maden, S. (2012). Ekran okuma türleri ve Türkçe öğretmeni adaylarının ekran okumaya yönelik görüşleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(3), 1-16
- Oğuz Hacat, S., ve Demir, F. B. (2018). Sosyal bilgiler eğitimi üzerine yapılan doktora tezlerinin değerlendirilmesi (2002-2018). *International Journal of Euroasian Research*, 6(15), 948-973. doi:10.33692/avrasyad.510136
- Öğülmüş, S. (1991). İçerik çözümlemesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 24(1), 213-228. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000729
- Özbay, O., ve Sarice, R. (2019). Ters yüz sınıfa yönelik gerçekleştirilen çalışmaların eğilimleri: Bir sistematik alanyazın taraması. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 332-348. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.595036>
- Özer, E. A., ve Kıyıcı, M. (2017). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin kişilik tiplerine göre Web 2.0 araçlarını kullanım durumları. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 8(3), 481-512. doi: 10.16949/turkbilmat.289140
- Özerbaş, M. A., ve Öztürk, Y. (2017). Türkçe dersinde dijital hikâye kullanımının akademik başarı, motivasyon ve kalıcılık üzerinde etkisi. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 10(2), 102-110. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/309745>
- Özkal, N., Güngör, A. G. A., ve Çetingöz, A. G. D. (2004). Sosyal bilgiler dersine ilişkin öğretmen görüşleri ve öğrencilerin bu derse yönelik tutumları. *Educational Administration in Theory & Practice*, 40(40), 600-615. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10357/126810>
- Özkan, B.U. (2021). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Öztürk, T., ve Keçe, M. (2015). 7. Sınıf öğrencilerinin bakış açısıyla sosyal bilgiler. *International Journal of Turkish Education Sciences*, 2015(5), 298-310. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/34517/385022>
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1-6. <https://doi.org/10.1108/10748120110424816>
- Selanik Ay, T. (2020). Sosyal bilgiler öğretiminde dijital öyküleme ile efsanelerden yararlanma: Nitel bir araştırma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(4), 1623-1638. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.58249-613142>

- Sert, G., Kurtoğlu, M., Akıncı, A., ve Seferoğlu, S. S. (2012). Öğretmenlerin teknoloji kullanma durumlarını inceleyen araştırmalara bir bakış: Bir içerik analizi çalışması. *Akademik Bilişim*, 1(3), 1-8. <https://ab.org.tr/ab12/bildiri/132.pdf>
- Seyhan A., ve Kucuk S. (2021). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının artırılmış gerçeklik uygulaması geliştirme deneyimleri ve görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 11(1), 56-63. <https://doi.org/10.5961/jhes.2021.428>
- Sidekli, S., Er, H., Yavaşer, R., ve Aydın, E. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde alternatif bir yöntem: Karikatür. *Uluslararası Türk eğitim bilimleri dergisi*, 2, 151-163. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/7322/95817>
- Şimsek, B., Usluel, Y. K., Sarıca, H. Ç., ve Tekeli, P. (2018). Türkiye’de eğitsel bağlamda dijital hikâye anlatımı konusuna eleştirel bir yaklaşım. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 158-186. <https://doi.org/10.17943/etku.332485>
- Tatlı, Z., Akbulut, H. I., ve Altınışik, D. (2016). The impact of Web 2.0 applications on pre-service teachers’ self confidence levels about TPCCK. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 7(3), 659-678. doi:10.16949/turkbilmat.277878
- Timur, S., Yılmaz, S., ve Küçük, D. (2021). Web 2.0 uygulamalarının fen bilgisi öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları üzerindeki etkisinin incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 291-311. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iauefd/issue/65503/1001339>
- Tokcan, H. (2005). *Sosyal bilgilerde kavram öğretimi*. Pegem Akademi.
- Tosuntaş, Ş.B., Emirtekin E., ve Süral İ., (2019). Eğitim ve öğretim teknolojileri konusunda yapılan tezlerin incelenmesi (2013-2018). *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* 9(2), 277-286. <https://doi.org/10.5961/jhes.2019.330>
- Turan, S., ve Karasu Avcı, E. (2018). 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nın dijital vatandaşlık bağlamında incelenmesi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1(1), 28- 38. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jena/issue/42984/519671>
- Tünkler, V. (2021). Web 2.0 Araçlarıyla grafik materyalleri deneyimlemek: sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 53, 234-260. <https://doi.0.9779/pauefd.795619>.

- Ulusoy, K., ve Gülüm, K. (2009). Sosyal bilgiler öğretmenliği öğrencilerinin tarih ve coğrafya derslerine yönelik tutumları (Adıyaman örneği). *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 149-160. <https://dergipark.org.tr/pub/dpusbe/issue/4767/65554>
- Uysal, M. Z. (2020). *İlkokul 4. sınıftan bilimleri dersinde web 2.0 animasyon araçları kullanımının çeşitli değişkenlere etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi.
- Uzunöz, A. (2021). *Bilimsel araştırma becerileri ve araştırmada güncel desenler*. Pegem Akademi.
- Ünal, F., ve Er, H. (2017). Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde öğretimi zor olan soyut kavramlara ilişkin bilişsel yapılarının incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 6-24. <https://dergipark.org.tr/pub/bujer/issue/33864/369372>
- Ünal, O., ve Demirkaya, H. (2019). A semi-experimental study on the use of educational comics in social studies. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 40, 92-108. <https://dergipark.org.tr/en/pub/igge/issue/47105/569650>
- Ünlü, B., ve Yangın, S. (2020). Dijital öykülerle desteklenmiş sosyal bilgiler dersinin eleştirel düşünme becerilerine etkisi. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 1-29. <https://doi.org/10.34086/rteusbe.714620>
- Yakışan, M., Selvi, M., Sarıkaya, R., ve Selvi, M. (2008). Biyoloji laboratuvarlarında v-diyagramı kullanımının akademik başarı üzerine etkisi: Difüzyon-osmos örneği. *Milli Eğitim*, 177, 217-223.
- Yaşar, S., ve Papatğa, E. (2015). İlkokul matematik derslerine yönelik yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 113-124. <https://dergipark.org.tr/pub/trkefd/issue/21482/230218>
- Yavuz, M., ve Kıyıcı, F. B. (2014). Laboratuvarda V-diyagramı ve kavram haritası kullanımının başarı ve eleştirel düşünme eğilimine etkisi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 150-174. <https://dergipark.org.tr/pub/amauefd/issue/1730/21226>
- Yeşiltaş, E., ve Cevher, S. (2018). Sosyal bilgiler öğretiminde interaktif infografik kullanımının etkililiği. *Journal of World of Turks/Zeitschrift für die Welt der Türken*, 10(3), 218-231.
- Yeşiltaş, E., ve Turan, R. (2015). Sosyal bilgiler öğretimine yönelik geliştirilen bilgisayar yazılımının akademik başarı ve tutuma etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 1-23. <https://dergipark.org.tr/pub/goputeb/issue/34517/381356>

- Yıldırım, Y. S., ve Perdahçı, Z. N. (2019). Eğitimde interaktif infografik kullanımının öğrenci başarı, tutum ve motivasyonuna etkisi. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 11(2), 449-463. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tojdac/issue/46322/582151>
- Yürük, S. E., ve Atıcı, B. (2017). Dijital öykü temelli değerler eğitimi materyallerinin öğrencilerin değer kazanımına etkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 56-74. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trkefd/issue/27304/287421>
- Zarrillo, J. (2008). *Teaching elementary social studies*. Pearson.